

Próbny egzamin ósmoklasisty — arkusz 2

fraszka „Na lipę”, tekst publicystyczny, język, wypracowanie

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl**KLUCZ NAUCZYCIELA**Grupa **A**Suma: **34 pkt**Czas: **90 min**

13 zadań · 34 punkty · 90 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)**OTWARTE**

Przeczytaj tekst. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Cisza na przerwie

Dzwonek. Trzydzieścioro uczniów wychodzi na korytarz i... zapada cisza. Prawie każdy patrzy w ekran telefonu. Taki obraz można dziś zobaczyć w wielu szkołach. Czy przerwa bez telefonu to dobry pomysł?

Zwolennicy zakazu przypominają, że przerwa służy odpoczynkowi i rozmowie. Ktoś, kto przez dziesięć minut przewija krótkie filmy, wraca na lekcję tak samo zmęczony jak przed dzwonkiem. Nauczyciele zauważają też, że uczniowie, którzy na przerwach rozmawiają i się ruszają, lepiej skupiają się na następnej lekcji.

Przeciwnicy zakazu mają swoje racje. Telefon to dla nich sposób na kontakt z rodzicami, a czasem także pomoc w nauce — słownik albo kalkulator. Uważają też, że zakaz traktuje uczniów jak dzieci, które nie potrafią same podejmować decyzji.

Uważam, że obie strony mogą się porozumieć. Telefon może zostać w plecaku na przerwach, a na lekcji — tylko wtedy, gdy pozwoli nauczyciel. Pilny kontakt z rodzicami zawsze zapewni sekretariat. Spróbujmy przez miesiąc i sprawdzimy, czy na korytarzach znów będzie słychać rozmowy.

1. Zwolennicy zakazu uważają, że przerwa służy odpoczynkowi i rozmowie. — **P / F**
2. Autor proponuje, by spróbować zmian przez cały rok. — **P / F**
3. Autor uważa, że żadna ze stron sporu nie ma racji. — **P / F**
4. Według tekstu na przerwach wielu uczniów patrzy w telefon. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. F; 4. P**Rozwiązanie:** Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Jaki jest główny cel autora?

- A. opisanie budowy telefonu
- B. reklama nowego modelu telefonu
- C. przedstawienie sporu o telefony na przerwach i propozycja rozwiązania**
- D. podanie regulaminu szkoły

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: przedstawienie sporu o telefony na przerwach i propozycja rozwiązania.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Jaką funkcję pełni pierwszy akapit?

- A. wprowadza w temat obrazem z życia szkoły i pytaniem**
- B. podaje argumenty przeciwników
- C. przedstawia dane z badań
- D. zawiera wniosek autora

Odpowiedź: A

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: wprowadza w temat obrazem z życia szkoły i pytaniem.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu.

1. Jakie dwa argumenty podają przeciwnicy zakazu?

2. Jaki kompromis proponuje autor?

Odpowiedź: 1. Telefon służy do kontaktu z rodzicami i pomaga w nauce (słownik, kalkulator); zakaz traktuje uczniów jak dzieci.; 2. Telefon na przerwach w plecaku, na lekcji tylko za zgodą nauczyciela; pilny kontakt z rodzicami przez sekretariat.

Rozwiązanie: Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

- 1. 1 pkt — podpunkt 1
- 2. 1 pkt — podpunkt 2

Przeczytaj fragment utworu. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Jan Kochanowski, „Na lipę” (fraszka)

Gościu, siądź pod mym liściem, a odpoczni sobie!
Nie dojdzie cię tu słońce, przyrzekam ja tobie,
Choć się nawysszej wzbije, a proste promienie
Ściągną pod swoje drzewa rozstrzelane cienie.
Tu zawsze chłodne wiatry z pola zawiewają,
Tu słowicy, tu szpacy wdzięcznie narzekają.
Z mego wonnego kwiatu pracowite pszczoły
Biorą miód, który potym szlachci pańskie stoły.
A ja swym cichym szeptem sprawić umiem snadnie,
Że człowiekowi łacno słodki sen przypadnie.
Jabłek wprowadzie nie rodzę, lecz mię pan tak kładzie
Jako szczep napłodniejszy w hesperyskim sadzie.

Objaśnienia: odpoczni — odpocznij; nawysszej — najwyżej; zawsze — zawsze; narzekają — tu: śpiewają; szlachci — zdobi; snadnie, łacno — łatwo; kładzie — ceni; szczep napłodniejszy — drzewo, które rodzi najwięcej owoców; hesperyski sad — mityczny ogród ze złotymi jabłkami.

1. Pod lipą zawsze wieją chłodne wiatry. — P / F
2. Lipa rodzi jabłka. — P / F
3. Miód z kwiatów lipy trafia na pańskie stoły. — P / F
4. Pod lipą jest gorąco, bo dochodzą tam promienie słońca. — P / F

Odpowiedź: 1. P; 2. F; 3. P; 4. F

Rozwiązanie: Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Do jakiego gatunku należy utwór?

- A.** fraszka **B.** tren **C.** ballada **D.** bajka

Odpowiedź: **A**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: fraszka.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Lipa w utworze mówi, zaprasza i przyrzeka. Jaki to środek stylistyczny?

- A. wyraz dźwiękonaśladowczy
B. porównanie
C. uosobienie
D. zgrubienie

Odpowiedź: C

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: uosobienie.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie fragmentu utworu.

1. Wymień dwie korzyści, jakie lipa daje człowiekowi.

2. Jaki nastrój ma utwór? Podaj jedno określenie i uzasadnij.

Odpowiedź: 1. np. cień i chłód, odpoczynek, słodki sen, miód z jej kwiatów; 2. np. spokojny, sielski — opis chłodu, wiatru i śpiewu ptaków

Rozwiązanie: Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2

Wypisz ze zdania imiestów i nazwij jego rodzaj.

1. Śpiewający chłopiec stał przy oknie. — _____
2. Zgubiony klucz znalazł się pod wycieraczką. — _____

Odpowiedź: 1. śpiewający — imiestów przymiotnikowy czynny; 2. zgubiony — imiestów przymiotnikowy bierny

Rozwiązanie: Imiestowy przymiotnikowe: czynny (-ący), bierny (-ny, -ty, -ony); przystówkowe: współczesny (-ąc), uprzedni (-wszy, -wszy). Punkt za imiestów z poprawnym rodzajem.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2

Nazwij rodzaj zdania podrzędnego.

1. Zostałem w domu, ponieważ byłem chory. — _____
2. Gdy zadzwonił dzwonek, uczniowie wyszli z klasy. — _____

Odpowiedź: 1. zdanie podrzędne okolicznikowe przyczyny; 2. zdanie podrzędne okolicznikowe czasu

Rozwiązanie: Zadaj pytanie od zdania nadrzędnego do podrzędnego (co? jaki? kiedy? po co? dlaczego? gdzie? kto?).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2

Zapisz poprawnie (zasady pisowni obowiązujące od 1 stycznia 2026 r.).

1. (nie)najlepiej — _____
2. mieszkaniec Warszawy: (w/W)arszawianin — _____
3. (pół)godziny — _____

Odpowiedź: 1. nienajlepiej; 2. Warszawianin; 3. pół godziny

Rozwiązanie: Od 2026 r.: „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym oraz z imiesłowami przymiotnikowymi łącznie; mieszkańcy miast, nazwy obiektów (Plac, Park) i nazwy wyrobów wielką literą.

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Co znaczy frazeologizm „mieć muchy w nosie”?

- A.** zachować sekret **B.** mówić na próżno **C.** mieć zły humor **D.** szybko uciec

Odpowiedź: **C**

Rozwiązanie: „mieć muchy w nosie” — mieć zły humor.

Błędne odpowiedzi: pozostałe znaczenia należą do innych frazeologizmów.

Punktacja: **1 pkt** — poprawna odpowiedź.

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

1. Czy człowiek potrzebuje kontaktu z naturą? Napisz rozprawkę. Odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego.
2. Napisz opowiadanie o dniu, w którym bohater wyłączył telefon i odkrył coś ważnego. Wprowadź dialog.

Odpowiedź: 1. ocenia nauczyciel według kryteriów; 2. ocenia nauczyciel według kryteriów

Rozwiązanie: Rozprawka: teza lub hipoteza, co najmniej dwa argumenty z przykładami (w tym z lektury obowiązkowej), wniosek. Opowiadanie: zgodna z tematem fabuła, narrator, punkt kulminacyjny, elementy twórcze (dialog, opis przeżyć).

Punktacja:

1. **2 pkt** — realizacja tematu i formy wypowiedzi
2. **2 pkt** — elementy retoryczne (rozprawka) lub twórcze (opowiadanie)
3. **2 pkt** — kompetencje literackie i kulturowe (trafne odwołanie do lektury)
4. **1 pkt** — kompozycja: wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapity
5. **1 pkt** — styl i poprawność językowa
6. **1 pkt** — poprawność ortograficzna
7. **1 pkt** — poprawność interpunkcyjna

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (34 pkt)

34–31 pkt: bardzo dobry · 30–26 pkt: dobry · 25–19 pkt: dostateczny · 18–14 pkt: dopuszczający · 13–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.